

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکیده بحث رجعت

أهمیّت موضوع رجعت : ویروس و آفت کُشنده انتظار: از کجا معلوم زمان ظهور ما زنده باشیم؟!

درمان: «اللَّهُمَّ فَإِنْ حَالَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ الْمَوْتُ الَّذِي جَعَلْتَهُ عَلَيَّ عِبَادَكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا فَأَخْرِجْنِي مِنْ قَبْرِي مُؤْتَرًّا كَفَنِي شَاهِرًا

سَيْفِي مُجَرَّدًا قَنَاتِي مُلَبِّيًا دَعْوَةَ الدَّاعِي» بارِهَا! پس اگر بین من و حضرت مرگ که آن را بر بندگانت حتمی قرار داده ای جدائی انداخت پس مرا از قبرم خارج کن (زنده کن) در حالی که کفن بر تن ، شمشیر در دست ، نیزه کشیده ندای ندا کننده را بیک گویم

إمام صادق علیه السلام: «فإن مات وقام القائم بعده كان له من الأجر مثل أجر من أدرکه» بحار الأنوار ج ۸۳ ص ۲۸۴

رجعت در لغت : «الرَّجُوعُ: العود إلى ما كان منه البدء،... والرَّجْعُ: الإعادة» مفردات راغب إصفهانی «رجوع» به معنای بازگشت به

چیزی که شروع از آن بوده و «ارجع» به معنای برگرداندن نیز می باشد. رجعت: بازگشت، بازگشتن، برگرداندن

«فإن رجعت الله إلى طائفة منهم» توبه ۸۳ «إنه على رجع لقادر» طارق ۸ «لعلهم يرجعون»

رجعت در اصطلاح : شیخ مفید رضوان الله تعالى علیه: «إن الله تعالى يرد قوماً من الاموات إلى الدنيا في صورهم التي كانوا عليها

فيعزهم فریقاً ویدل فریقاً» همانا خداوند متعال گروهی از اموات را به همان وضعیتی که بوده اند بر می گرداند پس به عده ای از آن

ها عزت می بخشد و به عده دیگر را ذلیل می گرداند. أوائل المقالات، ص ۷۸

واژه های که به این معنا در روایات و ادعیه به کار رفته:

کریکر گره «وجعلنی ممن یکر فی رجعتکم» زیارت جامعه «ایام الله ثلاثه یوم الظهور، یوم الکره، یوم القیامه» بحار ج ۵۳ ص ۶۳

ایاب و اویه «أشهد أني بكم مؤمن و یایابکم موقن» زیارت اربعین **رد یرد**

رجعت از دیدگاه شیعه :

اتفاق نظر بر وقوع آن در آخر الزمان، از ضروریات مذهب، لزوم ایمان به آن قال الصادق علیه السلام «لئیس منا من لم یؤمن بکرتنا»

بحار الأنوار ج ۵۳ ص ۹۲، از ایام الله است، از مصادیق ایمان به غیب، روز تجلی حق

رجعت از دیدگاه اهل سنت : معتقد به رجعت فاسق، کذاب و کافر است؟!

پیشینه و سابقه رجعت

۱- «وإذ قلتم يا موسى لن نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (هه) ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَشْكُرُونَ» (ه۶) بقره

۲- «فقلنا اضربوه ببعضها كذلك يحيى الله الموتى و يُرىكم آياته لعلكم تعقلون» (۷۳) بقره

۳ - «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ» بقره: ۲۴۳

۴ - «أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْبَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ» بقره: ۲۵۹

۵ - «وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَى بِأَذْنِي» مائده: ۱۱۰

إمكان رجعت :

محقق: روشن ترین دلیل بر ممکن بودن چیزی وقوع آن می باشد. نقل: «إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ» طارق: ۸

إثبات وقوع رجعت در آخر الزمان

«وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ» (به خاطر آور) روزی را که ما از هرامتی، گروهی را از کسانی که آیات ما

را تکذیب می کردند محشور می کنیم و آنها را نکه می داریم تا به یکدیگر ملحق شوند! نمل: ۲۷: ۸۳

عَنْ حَمَّادٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: قَالَ مَا يَقُولُ النَّاسُ فِي هَذِهِ الْآيَةِ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا قُلْتُ يَقُولُونَ إِنَّهَا فِي الْقِيَامَةِ قَالَ لَيْسَ كَمَا يَقُولُونَ إِنَّ ذَلِكَ فِي الرَّجْعَةِ أَيَحْشُرُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا وَيَدْعُ الْبَاقِينَ إِنَّمَا آيَةُ الْقِيَامَةِ قَوْلُهُ وَحَشَرْنَا هُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا حماد می گوید امام صادق علیه السلام فرمودند: مردم (اهل سنت) در مورد این آیه «و یوم نحشور...» چه می گویند گفتم

می گویند در مورد قیامت است حضرت فرمودند این طور نیست این مسأله در مورد رجعت می باشد آیا خداوند در قیامت از هرامتی

گروهی را محشور و بقیه را رها می کند؟! آیه ی مربوط به قیامت این آیه است «و حشرناهم...» (کهف ۴۷) بحار الأنوار ج ۵۳ ص ۶۰

«وَ حَرَامٌ عَلَى قَرْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ»

و حرام است بر شهرها و آبادیهایی که (بر اثر گناه) نابودشان کردیم (که به دنیا بازگردند) آنها هرگز باز نخواهند گشت! انبیاء: ۲۱: ۹۵

و ده ها روایت که وقوع آن را به صورت قطعی پیشگوئی نموده است ر.ک الايقاظ من الهجعه از مرحوم شیخ حرّعاملی و بحارج ۵۳

إشكال اختلافی بودن روایات رجعت !

۱ - در روایات آمده اولین کسی که رجعت می کند امام حسین علیه السلام است سپس امام مهدی علیه السلام از دنیا می رود و به

دست امام حسین علیه السلام دفن می شود! این همه سال انتظار...؟!!

۲ - در روایات بیان شده که پیامبر اسلام و سایر انبیاء و ائمه علیهم السلام رجعت می نمایند از طرفی گفته شده که حضرت مهدی

علیه السلام «یملأ الارض قسطاً و عدلاً...» آیا با حضور پیامبر، امام مهدی حجت و رهبر است؟! در حالی که روایات رجعت پیامبر

(بحارج ۵۳ ص ۷۰ ح ۶۷) بیانگر این است که خود حضرت سگان دار میدان نبرد است و ...

کلید حل مشکل: انواع رجعت : رجعت در ایام ظهور رجعت پس از دوران ظهور = «دوران رجعت»

برخی از روایات ناظر به رجعت اول و برخی ناظر به دومی است

تحلیلی زیبا از مرحوم علامه طباطبائی در تفسیر المیزان ذیل آیه ۲۱۰ بقره تحت عنوان «بحث روائی»

روایات «آیام الله ثلاثه يوم الظهور يوم الكره يوم القيامة»

رجعت کنندگان

در ایام ظهور: **قوبان:** عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ «يَخْرُجُ مَعَ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ ظَهْرِ الْكُوفَةِ سَبْعٌ وَعِشْرُونَ رَجُلًا خَمْسَةَ عَشَرَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّذِينَ كَانُوا يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ وَسَبْعَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكَهْفِ وَيُوشَعَ بْنِ نُونٍ وَسَلْمَانَ وَأَبُو دُجَانَةَ الْأَنْصَارِيُّ وَالْمِقْدَادُ وَمَالِكُ الْأَشْجَرِيُّ فَيَكُونُونَ بَيْنَ يَدَيْهِ أَنْصَارًا وَحُكَّامًا»
بحار الأنوار ج ۵۳ ص ۹۰

و منتظران واقعی

بَدان: فراعنه هر قومی

در دوران رجعت: **قوبان:** اولین نفر امام حسین علیه السلام و أصحابش سپس امام علی علیه السلام و بعد همه انبیاء و اولیای الهی

ر.ک تفاسیر ذیل آیات ۸۱ سوره آل عمران و ۸۵ قصص بحار ج ۵۳

بَدان: دشمنان حق و حقیقت در طول تاریخ به جز کسانی که به عذاب استیصال نابود شده اند

نکته: آخرین امامی که رجعت می نماید؟

دیدگاه برخی از علما از جمله مرحوم علامه مجلسی: امام مهدی علیه السلام

دیدگاه خاص مرحوم طیب اصفهانی: امام مهدی علیه السلام پس از رجعت از دنیا نمی رود تا قران را سر حوض کوثر تحویل دهد

امکان زنده ماندن: آیات ۸۷ نمل و ۶۸ زمر دلیل: حدیث ثقلین اُطیب البیان ج ۱۰ ص ۱۹۳

فلسفه رجعت

در آیام ظهور: مدال عظیم یاری امام برای منتظران واقعی تبیین حق با اقرار و اعتراف خودِ ظالمان، مجازات سخت ظالمان راهی برای

عینیت بخشیدن به عدالت، قدرت نمائی حق، شفای دل اهل ایمان «وَإِنْ أَدْرَكْتَنِي الْمَوْتَ قَبْلَ ظُهُورِكَ فَإِنِّي أَتَوَسَّلُ بِكَ إِلَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ

أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَأَنْ يُجْعَلَ لِي كَرَّةٌ فِي ظُهُورِكَ وَرَجْعَةٌ فِي أَيَّامِكَ لِأَبْلُغَ مِنْ طَاعَتِكَ مُرَادِي وَأَشْفِيَّ مِنْ أَعْدَائِكَ

فُوَادِي»

فرازی از زیارت ناحیه مقدسه بحار الأنوار ج ۵۳

دوران رجعت:

إضافة بر موارد قبلی، فراهم شدن زمینه رشد و تعالی و تقرب إلى الله برای مؤمنانی که به خاطر ظلم ظالمان از دست رسی به معصوم

محروم بودند.

شبهات

رجعت موجب إفرأه به معاصی می گردد!
ابو القاسم بلخی از بزرگان عامه ر.ک تفسیر مجمع البیان ذیل آیه ۵۶ بقره
پاسخ: اولاً رجعت همگانی نیست و ثانیاً برای جبران گذشته نخواهد بود.

رجعت خاتمیت را زیر سؤال می برد زیرا رجعت معجزه است و معجزه ویژه انبیا می باشد!

پاسخ: معجزه ویژه انبیا نیست آیا حضرت مریم علیها السلام پیامبر بود؟! «وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطُ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا» مریم: ۲۵

رجعت محال است زیرا رجعت رجوع فعل به قوه است و چنین چیزی محال است

وقتی از آن ها سؤال می کنیم پس چرا در اقوام گذشته واقع شده؟ می گویند اگر مخبر صادقی خبر دهد می پذیریم ولی این رجعت

چنین ویژگی را ندارد!!!
ر.ک تفسیر المیزان ذیل آیه ۲۱۰ بقره نقد شبهات اهل سنت

پاسخ: اگر چیزی محال باشد هر گز نمی تواند وجود پیدا کند اگر حتی یک مصداق هم پیدا کند معلوم می شود محال نیست

و ثانیاً رجعت رجوع فعل به قوه نیست بلکه استمرار تبدیل قوه به فعل است.

رجعت با تکلیف سازگاری ندارد لذا اگر روایتی دلالت بر آن داشت باید تأویل شود

پاسخ: هیچ منعی برای تکلیف وجود ندارد همان گونه که در گذشته هم بوده.

رجعت مخالف آیات قرآن می باشد

مؤمنون: ۹۹ و ۱۰۰
«حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا..»

پاسخ: رجعت برای جبران ما فات نیست رجعت بدان برای مجازات و عبرت است.

یس: ۳۱
«لَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ»

پاسخ: ما هم در مورد رجعت معتقدیم کسانی که به عذاب الهی نابود شده اند رجعت شامل حالشان نمی شود.

منابع جهت مطالعه و تحقیق

۱- الايقاظ من الهجعه، شیخ حرّ عاملی

۲- رجعت، علامه مجلسی، ترجمه آقای مرتضی جنتیان

۳- الشموس المضیئه، سعادت پرور

(ظهور نور ترجمه همین کتاب است از محمد جواد وزیری)

۴- رجعت یا حیات دوباره، احمد علی طاهری

۵- رجعت از دیدگاه عقل، قرآن و حدیث، حسن طارمی

۷- رجعت، سلیمیان

۶- شیعه و رجعت، طبسی نجفی